

Lentokapteeni Juhani ”Janne” Horma ja hänen nimikkokisansa ”Jannen kisat”¹

Kisojen isä ja luoja

”Janne”, Juhani Eeronpoika Horma (11.6.1930–25.12.1995) näki päivänvalon Tampereella upseeriperheessä aurinkoisena kesäpäivänä 1930. Poikavuodet kuuluivat Hämeenlinnassa sotilaspojissa. Vanhempien olettaessa poikansa olevan pianotunneilla, hän olikin Parolassa lentoharrastuksissa. Janne lensi ensimmäisen kerran 14-vuotiaana Vanajaveden jäältä Grunau 9 -liitokoneella autohinauksesta 14.1.1945 ja lento kesti 10 sekuntia. Hänen opettajanaan oli Keijo ”Keku” Kuusela. Kymmenen sekunnin lento tuohon aikaan sisälsi valtavan määrän talkootyötä. Purjelennon A-tutkinnon² hän suoritti 13.5.1945 sotaalisvintturista, B-tutkinnon 27.5.1945 ja C-tutkinnon 17.9.1947. Hopea C:n järjestysnumerolla 59 suoritukset; matkalento 22.6.1951 99,5 km Parola-Porvoo, aikalento 22.5.1952 5,04 h ja korkeuslento 11.6.1952 1300 m. Kulta C:n järjestysnumerolla 3 suoritukset; matkalento 4.7.

Janne Horma, MM-kisojen -63 pronssimitalisti. (Kuva: Anneli Kokkola.)

1956 335 km Parola-Kärsämäki (kirkonkylä Oulun läänissä) ja korkeuslento 7.8.1952 4100 m.

Vuonna 1955 Janne oli ensimmäisellä Jämillä järjestetyllä 2-paikkais-opettajakursseilla. Hän sai aikanaan kutsumanimen "Parolan Akatemian professori". Parolan lentokenttä oli vuonna 1962 purjelentotoiminnan ykkönen, lentopäiviä 109, 3566 starttia ja yli 1000 lentotuntia. Ilmavoimien Viestipataljoona poistui kuitenkin samana vuonna Hämeenlinnasta ja kenttä muuttui panssarivaunujen harjoituskentäksi. Janne lensi Parolan kentän viimeisen lennon 18.10.1962 ja lasku tapahtui kello 15.07. Näin päättyi Parolan yli 20-vuotinen taru lentokenttänä.

Jannen suurtyö oli Lopen Räyskälän metsittyneen sota-aikaisen lentopaikan raivaus, joka alkoi heti seuraavana vuonna. "Janne-poika metsäs häärii, katselevi puita väärii". Taisivat siinä mennä suoratkin puut. Innostus oli kova. Pakkohan toisaalta oli kodittoman yrittää. Ja jo 15.5.1963 hän suoritti ensimmäisen lennon purjekoneella uudelta kentältä maaherra Jorma Tuomisen kanssa. Aitoo Jannea oli kesäaamuisin vaskitorven törähdykset Vääräjärven rannalla. Hän toimi Räyskälän lentokentän tarmokkaana johtajana vuoteen 1977.

Suomen mestaruuskilpailuissa Janne lensi 35 kertaa. Suomen ennätyksiä kertyi 22. Hän kilpaili kuusissa MM-kisoissa ja saavutti Suomen ensimmäisen mitalin purjelennossa, pronssia 1963 Argentiinassa suomalaisvalmisteisella PIK-16 Vasamalla, maailman sen vuoden parhaimmalla purjekoneella. Vuonna 1964 hänelle myönnettiin arvostettu Harmon patsas ja vuonna 1968 Suomen Ilmailuliiton kultainen ansiomerkki. Siviilissä Janne oli palomestari ja hän oli innokkaana mukana palolentoja suunniteltaessa.

Vakava onnettomuus sattui 30.5.1970 klo 17.05. Jannen ohjaama hinauskone putosi kentälle purjekoneen hinauksen alkuvaiheessa. Janne loukkaantui vakavasti. Kaksi ja puoli kuukautta hän makasi kipsissä, mutta kuntoutti itsensä sisulla. Hän opetteli uudelleen kävelemään ja lentämään. Käveleminen ei sujunut yhtä hyvin kuin ennen, mutta lentäminen jopa paremmin. Me tunsimme hänet ulkoisesti terveenä ja reippaana, mutta emme koskaan aavistaneet, kuinka suuret olivat hänen sisäiset vamman-
sa, joista hän ei koskaan antanut meidän tietää.

Ilmailuviranomainen Erkki Emaus myönsi hänelle jälleen 15.4.1971 ensin purjelennon yksinlentäjän lupakirjan. Ja jo 29.6.

Anneli Kokkola

Lentokapteeni
Juhani "Janne"
Horma ja hänen
nimikkokisansa
"Jannen kisat"

samana vuonna Janne teki ennätyksen lentämällä purjekoneella maailman silloin pisimmän lennon 813 km, "kananlennon", se kesti 10 tuntia ja 44 min.

Tasavallan presidentti myönsi hänelle lentokapteenin arvonimen vuonna 1979. Se oli ensimmäinen harrasteilmailijalle siviili-ilmailun hyväksi tehdystä työstä myönnetty arvonimi. Hän vastaanotti myös kansainvälisen Otto Lilienthal mitalin vuonna 1987. Mitalin arvoa lisää se, että kuuluisa australialainen purjelentäjä Ingo Renner oli ehdolla samanaikaisesti. Jannen viimeinen näytävä esiintyminen oli Harakka II-koneen rakentamisprojektissa.

Janne veti nuorten lennokinrakennusta eri puolilla Suomea. Hän koulutti 40 vuotta, yhteensä lähes 1500 lento-oppilasta. Hän oli kisojen erinomainen järjestäjä ja purjelentäjien symposiumin hän järjesti 16 kertaa. Hän lensi 91 erilaista purjekonetta, 34 erilaista moottorikonetta ja 6 erilaista ultrakevyttä konetta. Hän ehti lentää 51 vuotta, matkalentokilometrejä purjekoneelle tuli yli 148 000 km eli kolme ja puoli kertaa maapallon ympäri. Hänen lentotuntimääränsä oli yli 8000. "Mitä teet, tee se sydämesi pohjasta".

Harrastuksena Jannella olivat lehtileikkeet ja valokuvaus, mistä jälkipolvi saa olla kiitollinen. Hän oli puhuva tietosanakirja. Kyetäkseen kuvailemaan purjelennon syvintä viehätystä – "Valtaa mielen kuin rakkaus". Jannen oli lainattava ranskalaisen ajittelijan sanoja.

Jannen viimeisen kirjoituksen loppusanat *Ilmailu-lehden* joulukuun numerossa 1995 olivat:

Asiamme edistyy, jos koko joukolla sydämestämme olemme mukana ja teemme parhaamme, itse kukin. Emme odota tumput suorana, mitä joku tekee, vaan katsomme peiliin ja nähtyämme siellä tutut kasvot, kysymme: Mitä minä voin tehdä oma-aloitteisesti yhteiseksi hyväksi?

Janne ei ollut koskaan laskenut tunteja tasoittaessaan toisten tietä taivaalle. Hänen traaginen poistumisensa keskuudestamme tapahtui kuulaana joulupäivänä vuonna 1995, juuri kun hän oli tekemässä kerhotyötä, jonka puolesta hän oli väsymättömästi puhunut.

Anneli Kokkola

Lentokapteeni
Juhani "Janne"
Horma ja hänen
nimikkokisansa
"Jannen kisat"

15-vuotta Jannen kisoja

Jannen idea oli alkuaan järjestää purjelentokilpailut nimenomaan PIK-20-koneille ja piloteille. Niissä samanarvoisilla koneilla kilpailtiin mies miestä vastaan ja samalla kisat olivat kunnianosoitus suomalaisvalmisteisille PIK-20-koneille. Neljä ensimmäistä kisaa kulkivat PIK-20-rallin nimellä ja kisojen järjestäjinä toimivat Pernun Pilotit. Kilpailujen nimeksi vakiintui kuitenkin Jannen Kisat ja yhdeksän kertaa järjestäjinä toimivat Hämeenlinnan ja Ympäristön Urheiluilmailijat. Jannen traagisen poismenon jälkeen kilpailujen järjestäjänä on toiminut Räyskälä Säätiö.

Kisoissa on kilpailtu PIK-20-luokan lisäksi, kerho-, vakio/15-metrinen luokassa, avoimessa ja jopa 2-paikkaisten luokassa, sekä kahtena viimeisenä vuonna uudessa maailmanluokassa. Maailmanluokan kone on kehitetty ajatuksena saada edullinen, helpolentoinen jokamiehenkone, jolla voidaan myös kilpailla. Suorituskyvyiltään se ei pärjää vakio/15m-luokan koneille, mutta hintakin on vain kolmannes niiden hinnasta.

Jannen Kisoilla on ollut tarkoitus tarjota aloitteleville kilpailijoille tilaisuus kilpailukokemuksen kartuttamiseen ennen SM-tason kilpailuja. Kisat ovat olleet myös harrastelijoille mieluisa purjelentotapahtuma. Niissä on lennetty hymy huulella, ilman turhia paineita ja hammasten kiristystä. Osanottajien määrä on noussut yhteensä 540 kilpailijaan.

Lähdeviitteet

- 1 Anneli Kokkola, otteita vuoden 1998 kisamonisteesta.
- 2 Jukola, Martti, Urheilun pikku jättiläinen. 1958, s. 1564.

Anneli Kokkola

Lentokapteeni
Juhani "Janne"
Horma ja hänen
nimikkokisansa
"Jannen kisat"